

Selgitused üleminekutabeli juurde

Statistikaamet koostab valitsemissektori rahandusstatistikat lähtudes Euroopa rahvamajanduse arvepidamise (ESA) reeglitest. Olulisemateks näitajateks selles valdkonnas on valitsemissektori üle-/puudujääk ja võlg.

Valitsemissektori üle-/puudujäägi arvestamisel kasutatakse kolme peamist andmeallikat:

- 1) Eesti avaliku sektori raamatupidamise süsteemis kogutud tekkepõhised raamatupidamisandmed (lühidalt saldoandmikud);
- 2) kassalised aruanded Maksu- ja Tolliametilt maksutulude ja nende teistele valitsemissektori üksustele edasiandmise kulude ning maksuvõlgadega seotud intresside kohta;
- 3) kohalike omavalitsuste eelarvete täitmise aruanded (kasutatakse kohalike maksude maksutulude arvestuses).

Avaliku sektori raamatupidamise süsteemis ning valitsemissektori rahandusstatistika koostamisel kasutatakse samu valitsemissektori ja selle allsektorite üksuste nimekirju. Seetõttu ei tehta nendes andmeallikates kohandusi üksuste sektoriaalse kuuluvuse muutmiseks.

Erinevused esinevad selles, milliseid tulude ja kulude andmeid ja mil viisil võetakse arvesse raamatupidamisliku valitsussektori tulemi ning ESA reeglitest lähtuva valitsemissektori üle-/puudujäägi arvutamisel. Allolevas tabelis on erinevusi lühidalt kirjeldatud. Lähtealuseks on tabel, milles avaldatakse valitsemissektori tulusid ja kulusid vastavuses Nõukogu Direktiiviga 2011/85/EU. Täiendavalt on tabelile lisatud kolmas osa, milles kirjeldatakse andmeid, mis tulevad saldoandmike bilansi osast ning mida ei kasutata raamatupidamisliku tulemi arvestamisel.

Iga tulu ja kulu rea kohta on viidatud, kas vastavaid andmeid kasutatakse valitsemissektori üle-/puudujäägi arvestuses täielikult, osaliselt või ei kasutata üldse. Selgituste veerus on välja toodud, millised andmeid jäetakse osalise kasutamise korral kõrvale ning milliste andmetega neid vajadusel asendatakse.

Kui asendusandmeteks kasutatakse kassalisi aruandeid, siis võetakse arvesse arvestusperioodile otseselt vastava kalendriperioodi andmeid (st. näiteks 2013. aasta tulud võrduvad perioodi jaanuar 2013 – detsember 2013 tuludega). Teatud juhtudel kasutatakse ajaliselt kohandatud kassalisi andmeid. Maksude korral on ajalise kohandamise sammuks üks kuu ehk 2013. aasta tulud leitakse perioodi veebruar 2013 kuni jaanuar 2014 kassaliste andmete alusel. Sellise kohanduse põhjuseks on asjaolu, et ESA reeglite kohaselt toimub tulude ja kulude arvestamine tekkepõhiselt ning maksutulusid tuleks kajastada selles perioodis, mille eest neid tasutakse.

Osa	Valitsussektori tulud, kulud ja bilansiandmed	Kas kasutatakse valitsemissektori tasakaalu arvestamisel?	Selgitused
1	Tulud kokku		
1.1	Maksud		
	sh tulumaks	Ei	Asendatakse kassaandmetega.
	sh käibemaks	Ei	Asendatakse kassaandmetega, kohandatakse ajaliselt.
	sh aktsiisid	Ei	Asendatakse kassaandmetega, kohandatakse ajaliselt.
	sh muud maksud	Ei/jah	Omandimaksud ja hasartmängumaksud asendatakse kassaandmetega, tollimaksude osas kajastatakse valitsemissektori tuludes vahe maksutulude ning EL-i eelarvesse edasi antud tollimaksu vahel.
1.2	Sotsiaalkindlustusmaksed	Ei	Asendatakse kassaandmetega, sotsiaalmaks kohandatakse ajaliselt.
1.3	Tulu majandustegevusest	Jah	Andmeid kasutatakse otseselt valitsemissektori tasakaaluarvestuses. Mõned näitajad konsolideeritakse kui teistelt valitsemissektori üksustelt saadud

			jookseviirdeid (vastavad tehingud konsolideeritakse ka kulude poolel).
1.4	Saadud toetused	Osaliselt	EL-i struktuurifondidest saadud toetuste puhul kehtivad erireeglid. Vahendatavad toetused, mis antakse edasi mittevallitsemissektori üksustele, jäetakse vallitsemissektori tuludest ja kuludest välja. Vallitsemissektori üksuste vahelised toetused konsolideeritakse.
1.5	Muud tulud	Osaliselt	Peamiselt kasutatakse tekkepõhiseid andmeid. Tehakse järgmised muudatused: - Vallitsemissektori tasakaaluarvestuses kasutatakse ainult tehinguid, mis näitavad vallitsemissektori põhivara müügist saadud tulusid. Müügi korral mahakantud põhivara jääkväärtust ei võeta arvesse. - Maksuvõlgadelt kogutavad intressid asendatakse kassaliste andmetega. - Kalapüügitasud ja saastetasud asendatakse kassaandmetega. - Universaalse postiteenuse tasu andmed asendatakse kassaandmetega.
1.6	Ebatõenäoliselt laekuvad maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	Osaliselt	Ebatõenäoliselt laekuvate trahvide andmeid kasutatakse trahvide tekkepõhiste tuluandmete korrigeerimiseks. Ebatõenäoliselt laekuvate maksude andmeid ei kasutata, sest maksutulud arvutatakse kassaandmete põhjal.
1.7	Edasiantud maksud, lõivud, trahvid	Osaliselt	Edasiantud tollimaksude andmeid kasutatakse tollimaksu tulude korrigeerimiseks.
1.8	Tulemsosalustelt	Ei	Vallitsemissektori tasakaalu arvestusse kaasatakse vood, mis seonduvad dividendide laekumisega.
1.9	Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt ning muud finantstulud	Osaliselt	Arvestusest jäetakse välja ebatõenäoliselt lakuvad intressid, diskonteeritud nõuetelt saadud intressid ning valuutakursi kasumid/kahjumid.
2	Kulud kokku		
2.1	Tööjõukulud	Jah	
2.2	Majanduskulud	Jah	Osa kuludest konsolideeritakse kui toetused teistele vallitsemissektori üksustele.
2.3	Sotsiaaltoetused	Osaliselt	Avaliku sektori töötajate sotsiaaltoetused: tekkepõhised andmed asendatakse bilansis kajastatud rahaliste väljamaksete andmetega.
2.4	Muud toetused	Osaliselt	EL-i struktuurifondidest saadud toetuste puhul kehtivad erireeglid. Vahendatavad toetused, mis antakse edasi mittevallitsemissektori üksustele, jäetakse vallitsemissektori tuludest ja kuludest välja. Vallitsemissektori üksuste vahelised toetused konsolideeritakse.
2.5	Muud kulud	Jah	Finantsaruannetes kajastatakse makstav

			käibemaks eraldi nendest kuludest, millega ta seotud on. Valitsemissektori tasakaaluarvestustes jaotatakse ja lisatakse vastavad kulud majanduskuludele ning põhivara soetamise kuludele.
2.6	Põhivara amortisatsioon	Ei	Valitsemissektori tasakaaluarvestuses arvutatakse põhivara kulum ESA meetodikaga kooskõlas olevate meetoditega.
2.7	Intressikulu ja muud finantskulud	Osaliselt	Intressikulud diskonteeritud kohustustelt ning tuletisväärtpaberitelt jäetakse valitsemissektori tasakaaluarvestuses välja.
3	Valitsemissektori tasakaaluarvestusse kaasatud täiendavad bilansis kajastatud tulud ja kulud		
3.1	Maksmata dividendid*	Osaliselt	Valitsemissektori tasakaalu arvestusse kaasatakse vood, mis seonduvad dividendide laekumisega.
3.2	Varud	Jah	
3.3.	Kinnisvarainvesteeringud *	Osaliselt	Valitsemissektori tasakaalu arvestusse kaasatakse vood, mis seonduvad varade soetamisega.
3.4	Materiaalne põhivara*	Osaliselt	Valitsemissektori tasakaalu arvestusse kaasatakse vood, mis seonduvad varade soetamisega.
3.5	Immateriaalne põhivara*	Osaliselt	Valitsemissektori tasakaalu arvestusse kaasatakse vood, mis seonduvad varade soetamisega.
3.6	Bioloogilised varad*	Osaliselt	Valitsemissektori tasakaalu arvestusse kaasatakse vood, mis seonduvad varade soetamisega.
3.7	Pensionieraldised*	Osaliselt	Valitsemissektori tasakaalu arvestusse kaasatakse vood, mis seonduvad avaliku sektori töötajatele tehtavate sotsiaaltoetuste väljamaksetega.

* Erinevaid varade ja kohustustega seotud vooge eristatakse saldoandmikes spetsiaalsete rahavoo koodidega.

Valitsemissektori tasakaalu arvestustes kasutatakse sobivate rahavoo koodidega tehinguid.